

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Postrehy z prípravy a výstavby cestnej infraštruktúry

Autor: Ing. Ján Záhradník

Obsah príspevku

- Niektoré myšlienky z predchádzajúcich konferencií
- Vybrané okamihy z obdobia 30 rokov prípravy stavieb
- Je výstavba cestnej infraštruktúry na zodpovedajúcej úrovni?
- Aká bude budúcnosť cestného staveľstva?

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Legislatíva, príprava a financovanie cestnej infraštruktúry

**Časť 1 Obzretie sa za niektorými
predchádzajúcimi ročníkmi konferencie**

CESTNÁ KONFERENCIA 2018

Súťažné podklady verejného obstarávania
z pohľadu zhotoviteľa

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Prehľad vybraných nedostatkov súťažných podkladov

- Chybná projektová dokumentácia, chyby vo výkazoch výmer, neuvedenie položiek pre niektoré stavebné práce
- Nejednoznačný opis predmetu verejného obstarávania, pre FIDIC, červená a žltá kniha
- Nízke požiadavky na technickú spôsobilosť, personálne aj technologické vybavenie
- Zmluvné podmienky FIDIC, neuplatňované komplexne, upravované zvláštnymi
- Kritériá pre hodnotenie ponuky, viackritériálne hodnotenie

Položme si otázku, či sa v súčasných súťažiach vyskytuje menej nedostatkov

Viackriteriálne hodnotenie na vyhodnotenie ponuky

➤ Cieľom je výber najkvalitnejšieho uchádzača – nie najlacnejšieho

Nemôže byť problém obmedzovať uchádzačov podľa kritérií kvality, referencií, vlastných kapacít personálnych a technologických

Možné kritériá:

- ✓ Personálne a technologické kapacity (konkrétni kľúčoví odborníci, konkrétne požadované technológie)
- ✓ Výška prevádzkových nákladov
- ✓ Náklady s organizáciou , vylúčením premávky
- ✓ Prínos ochrany životného prostredia
- ✓ Kritérium kvality, kritérium obmedzeného skrátenia termínu

PRÍPRAVA DIAĽNIC A CIEST Z POHĽADU ZHOTOVITEĽA

Cestná konferencia 2021

Dopravastav

Prehľad nezačatých úsekov D a R

- ✓ **D1 Turany – Hubová (s tunelmi Havran a Korbelka)**
- ✓ **D1 Branisko, druhá tunelová rúra**
- ✓ **D3 Žilina, Brodno – Kysucké Nové Mesto – Oščadnica – Čadca, Bukov**
- ✓ **D4 Ba, Rača – Záhorská Bystrica (s tunelom Karpaty)**
- ✓ **R1 B. Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica – Lipt. Osada – Ružomberok – D1**
- ✓ **R2 Zvolen, západ – Zvolen Východ**
- ✓ **R2 Lovinobaňa - Ožďany - Zacharovce – Bátka – Figa - Tornaľa**
- ✓ **R3 Nižná – Dlhá n/Oravou – Sedliacka Dubová**
- ✓ **R4 Prešov, severný obchvat, II. etapa (s tunelom Okruhliak)**

Pozn.: (bielou farbou sú označené stavby dnes už vo výstavbe)

Financovanie - porovnanie s Českou republikou

- V roku 2020 mal rozpočet SFDI vyčlenené finančné prostriedky na pozemné komunikácie 60,44 mld. Kč (2,281 mld. €)
- Rozpočet na cestnú infraštruktúru na Slovensku sa pohyboval za posledné roky v priemere okolo 800 mil. € ročne
- V roku 2021 má SFDI schválené finančné prostriedky vo výške 127,5 mld. Kč. Po odpočítaní položiek (dráhy, voda...) je rozpočet vo výške 70,42 mld. Kč (v prepočte 2,657 mld. €)
- Rozpočet na cestnú infraštruktúru na Slovensku v roku 2021 a v ďalších je 0,8% HDP, teda okolo 800 mil. €

ČASOVÁ OS PRÍPRAVY

míľniky prípravy stavieb

Časové míľniky prípravy úsekov diaľnic na stránke NDS

Na poslednom kontrolnom dni som sa priamo opýtal, kedy dokončia túto stavbu. Nepovedali.“

Príprava a výstavba cestnej infraštruktúry

– nemôžeme to robiť inak?

Cestná konferencia 2023

DopravaStar

Príprava infraštruktúrnych projektov

- Príprava od roku 2016 chaotická, nejasne určené priority
- Odchod skúsených ľudí do dôchodku, do iných odvetví
- Veľké očakávania a nádej vzbudil schválený harmonogram prípravy a výstavby, určil poradie stavieb
- Nízky objem finančných prostriedkov do 800 mil. € ročne
- Väčšina prostriedkov na dokončenie stavieb
- V prípade dostatku financií do výstavby minimum stavieb

Ako zlepšiť stav v príprave stavieb

- Návrat k zodpovednej a poctivej príprave stavieb
- Hľadať a doplniť odborne zdatných ľudí
- Dopriať príprave potrebný časový priestor (prieskumy aj dokumentácia), neskracovať termíny
- Následne dodržiavať termíny dodania jednotlivých stupňov projektovej dokumentácie, geodetických podkladov
- Stanoviť termíny zabezpečenia jednotlivých povolení, kontrolovať ich dodržanie

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Pohľad na priority prípravy a výstavby diaľnic a ciest za ostatných 30 rokov

*Ing. Ján Záhradník
Slovenská cestná spoločnosť*

Cestná konferencia 2024

Niekoľko príkladov, či sa to dá robiť aj inak

- Viackrát opakované návrhy: nemeniť a dodržiavať koncepciu prípravy a výstavby, doplnenie odborných kapacít, správne nastavenie podmienok VO, multikriteriálne hodnotenie, ctiť termíny.... a i.
- Inžiniersko-geologický prieskum, hydrogeológia sa javí ako rozhodujúca pri podkladoch pre projektovanie, bez IGHP nemôže projektant kvalitne naprojektovať stavbu (Plán obnovy)
- Zaviesť u investorov NDS a SSC mapu s termínmi začatia stavieb, minimum uvádzať roky začatia (obdobne má na stránke ŘSD)
- Vypracovať postup prípravy jednotlivých stavieb po mesiacoch a kontrolovať tento harmonogram (malo RD v rokoch 1995 – 1999)
- Máme nevyhovujúce projekty? Nastaviť projektantom kontrolné míľniky, do podmienok dať odborníkov, ktorí sú povinne pri procese projektovania stavby a i.

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Časť 2 Vybrané okamihy z prípravy stavieb

Ach, tá príprava stavieb!

- Príprava stavieb dostala za obdobie 30 rokov mnohé prívlastky ako: pomalá, nekvalitná, nekompletná...
- *„Najdrahšia diaľnica je tá, ktorá ešte nie je postavená...“*
tento výrok je časom viac a viac aktuálnejší
- Maximálne komplikácie vznikali obvykle na základe neodborných rozhodnutí
- Túto skutočnosť dokumentujú niektoré vybrané príklady z reálnej prípravy stavieb

Príklad 1

- Po roku 1998 boli zastavené viaceré rozostavané stavby diaľnic (prevádzkované v 1/2 profile) a kompletne zastavená príprava stavieb diaľnic a ciest
- Dôvodom bolo aj nekrytie výstavby finančnými prostriedkami (a dlhy boli splácané v podstate až do roku 2002...)
- Výsledkom bolo, že na prelome rokov 1999/2000 neboli pripravené na výstavbu žiadne nové diaľničné a cestné stavby

Príklad 2

- V roku 2010 a 2011 boli zastavené PPP projekty diaľnice D1, balík I a III (s predpokladaným ukončením výstavby v roku 2015)
- Dôvod na zrušenie balíka I bola expirácia zmlúv z titulu nepredloženia finančného krytia (financie ale boli pripravené, vzhľadom na globálnu finančnú krízu to bolo 23 bánk namiesto pôvodných 2)
- Nasledovalo vypísanie súťaží na jednotlivé úseky D1 na základe neúplných podkladov
(investor nemal stavebné povolenia ani platnú dokumentáciu prepracovanú PD mostov na eurokódy)

Pohľad na zastavenie projektov PPP po rokoch

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Ján Figel': „Například ako minister som zachránil miliardy eur len na asfalte a betóne, teda na stavebných nákladoch...“ (rozhovor v Hospodárskych novinách 25.9.2018)

Vieme približne, koľko nás tieto stavby stáli

D1 Hričovské Podhradie –
Dubná Skala ???

D1 Hubová – Ivachnová
???

...ako tomu máme rozumieť?

Príklad 3

- V súčasnom období s veľkou slávou začíname úseky D3 od Žilina, Brodno až po 2. rúru tunela Horelica v Čadci
- Úseky D3 boli druhou prioritou po ťahu D1 od roku 1998, viackrát však boli priority menené a príprava zanedbaná
- Po roku 2016 viacnásobná výmena všetkých manažérskych postov (od ministrov po investičných) a prepustenie mnohých kľúčových pracovníkov
- Výsledkom bolo „prepadnutie“ (vypršanie právoplatnosti) záverečných stanovísk EIA na úseky D3 z obdobia okolo roku 2000
- Nasledovalo vybavovanie rozhodnutí EIA znovu od začiatku

Príklad 4

- Od začiatku výstavby diaľnic na Slovensku bola prioritou výstavba ťahu D1 z Bratislavy do Košíc a teda aj úsek D1 Turany - Hubová
- V decembri 2024 boli predložené ponuky v rámci predkvalifikácie zhotoviteľov (ponuky predložili dve združenia)
- Až v lete 2025 prišli prvé oficiálne otázky obstarávateľa (formálne), nenasledoval žiadny progres, koncom roka ÚVO zrušilo súťaž
- Tušíme, že obstarávateľ nemá finančné prostriedky na výstavbu a na dôvažok mal v súťaži firmu z Turecka, ale takto sa predsa s odbornou verejnosťou nekomunikuje....
- Dávnejšie pred vypísaním tejto súťaže padlo rozhodnutie o zmene financovania tejto stavby, nie formou PPP

- Rozhodnutie financovať formou PPP projektov ťah R4 Prešov – hranica SR/Poľsko a úsek D1 Turany – Hubová financovať inak

„Dokedy ešte necháme rozhodovať neodborníkov o odborných otázkach?“

- Tým sme odsúdili stavbu D1 Turany – Hubová na nekonečné hľadanie peňazí na jej financovanie

(eurofondy už na diaľnice nie je možné použiť a financovanie stavby za cca 1,7 mld. € zo štátneho rozpočtu nie je reálne, stavali by sme ju x rokov

- A tak je vysoko pravdepodobné, že ročníky, ktoré boli pri začiatku diaľničnej výstavby „v novoveku po roku 1995“ sa sprejazdnenia diaľnice D1 z Bratislavy do Košíc nedožijú

Možno to bude inak a financovanie stavby bude plynulé a bezproblémové

Príklad 5

Z Cestnej konferencie 2022:

Našli sme na stránke NDS... (text má dátum 14.2.2017)

Národná diaľničná spoločnosť začala pracovať na príprave rozšírenia cesty I/61.

Rozšírenie cesty I/61 Bratislava – Senec

Úsek pôvodnej cesty I/61 Bratislava – Senec v dĺžke 13,8 km sa má rozšíriť na **štyri jazdné pruhy**. Komplexnú investorskú prípravu rozšírenia starej seneckej cesty si od nás **listom vyžiadal minister dopravy a výstavby**

V priečinku Príprava stavieb, Iné stavby bolo uvedené:

Rozšírenie cesty I/61 Bratislava – Senec

Stav prípravy: Proces prípravy a vypracovania PD stupňa DÚR (územné rozhodnutie) a DSZ (stavebný zámer)

...takýto stav bol v júni 2022, ako je to k dnešnému dňu?

Svetlo na konci tunela...

- Výrazné zmeny v legislatíve vytvorili nový rámec pre prípravu stavieb
- Úprava zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie umožní rýchlejší proces posudzovania EIA a výrazne skráti lehoty
- Novela stavebného zákona znížila počty (nežiadúcich) účastníkov konania, skrátila lehoty na vyjadrenia aj lehoty pri vyvlastnení pozemkov, čím výrazne zrýchli procesy vybavovania povolení
- Úprava zákona o verejnom obstarávaní obmedzí preťahy v konaniach a zredukuje námietky účastníkov konania
- Tieto úpravy umožnia obstarávateľom dopravných stavieb výrazne zrýchliť prípravu stavieb a pripraviť vyšší počet diaľnic a ciest do výstavby a v konečnom dôsledku pomôcť rozostavať Slovensko

*Slovenská
cestná spoločnosť*

30 rokov s Vami v cestnom staviteľstve

**Časť 3 Výstavba cestnej infraštruktúry
zodpovedajúca úroveň stavebných diel**

- Priznajme si, aj vo výstavbe sme svedkami nekvality či neprofesionálneho prístupu, badateľné je to hlavne na stavbách, u ktorých pri tvorbe ceny prevládla snaha za každú cenu získať zákazku

Niet pochýb o tom...

- Výstavba ciest a diaľnic za ostatných 30 rokov (a aj v predchádzajúcom období) spĺňa vysoké kvalitatívne požiadavky
- Dokumentujú túto skutočnosť mimoriadne náročné a atraktívne stavebné diela
- Je to zásluha všetkých účastníkov stavebného konania, počnúc investormi, projektantmi a končiac zhotoviteľmi stavieb
- Stavebné diela na Slovensku môžu architektonickým riešením, použitými technológiami aj kvalitou plne konkurovať obdobným stavbám v zahraničí
- Dokumentuje to aj úspešná účasť našich firiem na dopravných stavbách v zahraničí

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Diaľnica D1 Hubová - Ivachnová

2014 – 2026 ?

☒ Úsek diaľnice D1 Hubová – Ivachnová by v prípade optimálnych okolností mohol byť v prevádzke od marca budúceho roka.

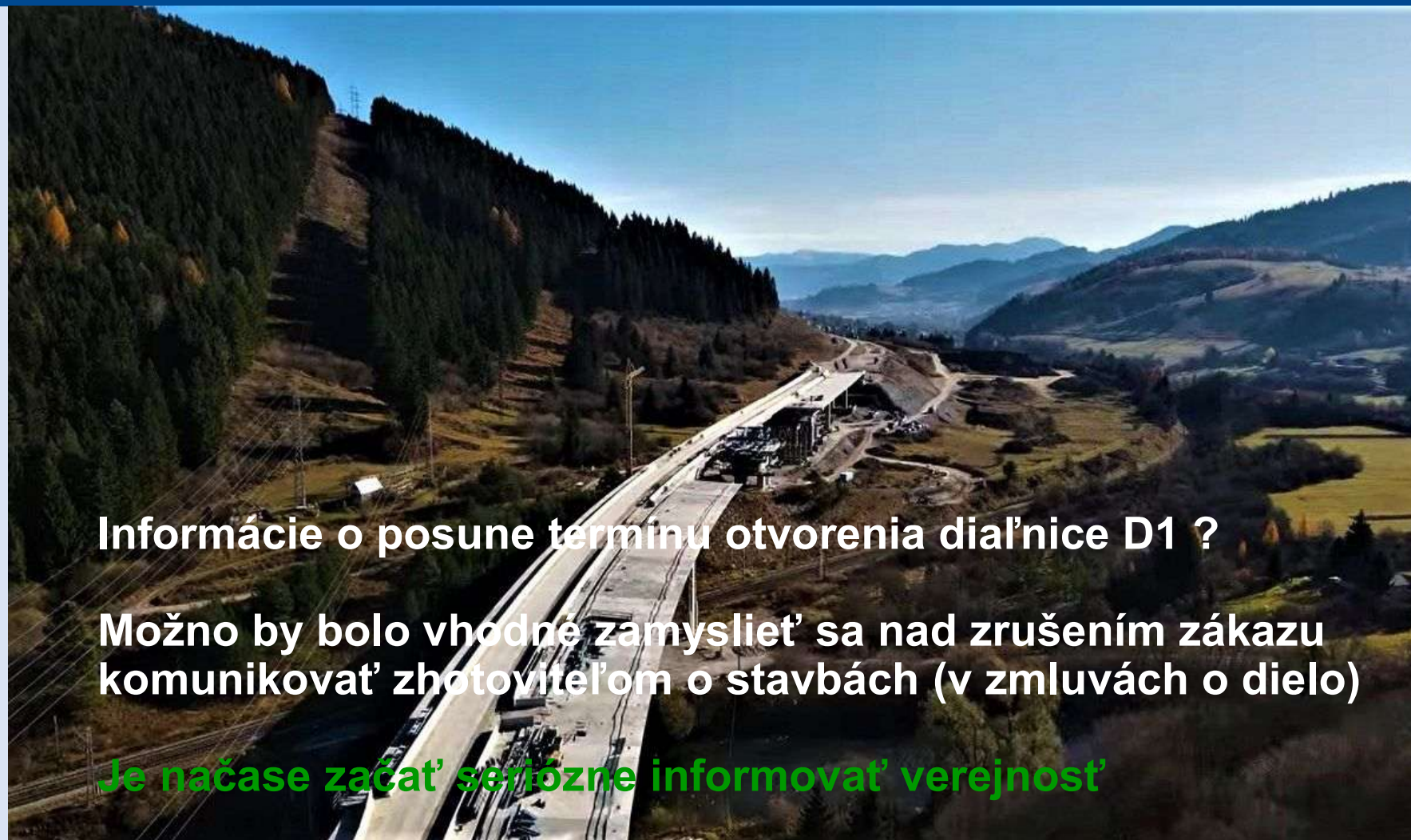
Minister dopravy Jozef Ráž (nominant Smeru-SD) však nevyhlásil, že spustenie prevádzky sa odloží až na máj 2026.

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Diaľnica D1 Hubová - Ivachnová

2014 – 2026 ?

Informácie o posune termínu otvorenia diaľnice D1 ?

Možno by bolo vhodné zamyslieť sa nad zrušením zákazu komunikovať zhotoviteľom o stavbách (v zmluvách o dielo)

Je načas začať seriózne informovať verejnosť

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Obzretie sa za stavbami uplynulých 30 rokov

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Diaľnica D1 Chocholná – Skala - Nemšová

1992 - 1998

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Diaľnica D1 Skala - Nemšová

***Slovenská
cestná spoločnosť***

Diaľnica D1 Nové Mesto n/Váhom - Chochoľná

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R1 Nová Baňa – Rudno n/H - Žarnovica

***Slovenská
cestná spoločnosť***

Diaľnica D1 Vrtižer – Hričovské Podhradie

2004 - 2008

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Diaľnica D1/D3 Hrič. Podhradie – Žilina, Strážov

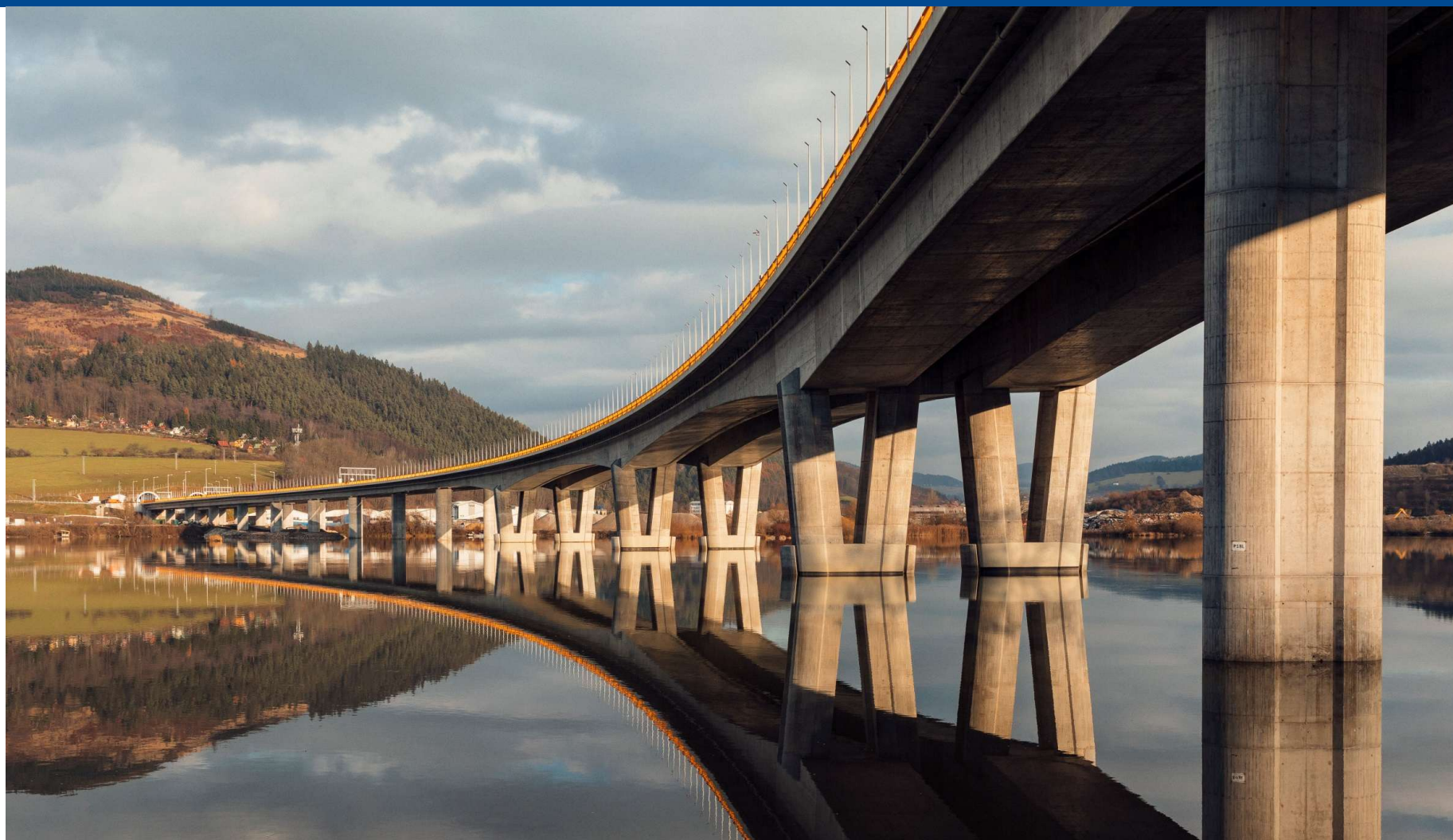
2005 - 2007

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Diaľnica D3 Žilina, Strážov – Žilina, Brodno

***Slovenská
cestná spoločnosť***

Diaľnica D1 Mengusovce – Jánovce, II. etapa

2005 - 2008

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R1 Žarnovica – Šáš. Podhradie

2008 - 2011

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Diaľnica D1 Jablonov – Studenec, II. etapa

2010 - 2012

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Diaľnica D1 Hričovské Podhradie – Lietavská Lúčka

2014 - 2020

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Diaľnica D1 Prešov západ – Prešov juh

***Slovenská
cestná spoločnosť***

Diaľnica D4 Jarovce – Ba, Rača

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Cesta I/18 Strečno – Dubná Skala

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Cesta I/72 Zbojská, sedlo – Čertova dolina

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Cesta I/68 Prešov, Škultétyho – ZVL, II. fáza

2016 - 2017

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Príprava cestnej infraštruktúry SP Nitra

Exkluzívne stavby

- Most Apollo (most Košická Bratislava)
- Estakáda Považská Bystrica na D1 Sverepec - Vrtižer
- Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité
- Mostná estakáda na R2 Kriváň – Mýtňa, inak cesta v korunách stromov

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Most Apollo (Košícká) cez Dunaj v Bratislave 2003 - 2005

Presunutie hlavného mostného poľa na súlodie

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Most Apollo (Košická) cez Dunaj v Bratislave

2003 - 2005

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Most Apollo (Košická) cez Dunaj v Bratislave 2003 - 2005

**Hlavné mostné pole presúvané zo súlodia na
definitívny pilier v koryte Dunaja**

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Most Apollo (Most Košická) v Bratislave

2003 - 2005

Hlavné mostné pole otočené na kalotovom ložisku
naplavené na definitívny pilier v koryte Dunaja

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Most Apollo (Most Košická) v Bratislave

2003 - 2005

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Estakáda Považská Bystrica na D1 Sverepec

2008 - 2011

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Estakáda Považská Bystrica na D1 Sverepec 2008 - 2011

**Budovanie estakády v úctyhodnej výške 23 až 33 m
nad aglomeráciou Považská Bystrica**

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Estakáda Považská Bystrica na D1 Sverepec

2008 - 2011

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Estakáda Považská Bystrica na D1 Sverepec

2008 - 2011

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

**Letecký pohľad na križovatku Svrčinovec
V strede vysúvaný most, v popredí výsuvný nos**

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na D3 Svrčinovec – Skalité

2013 - 2017

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Mosty na D3 Svrčinovec – Skalité

2013 - 2017

Výstavba prebiehala vysúvaním ocelevej konštrukcie z oboch opôr protismerne v značných výškach nad terénom

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na D3 Svrčinovec – Skalité

2013 - 2017

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

**Celková dĺžka 8-poľového mosta je 450 m,
jednokomorový prierez má výšku 2,85 m**

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Mosty na diaľnici D3 Svrčinovec - Skalité 2013 - 2018

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtina 2019 - 2025

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtna 2019 - 2025

**Budovanie cesty R2
....vo výške 15 až 45 m nad terénom**

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtňa 2019 - 2025

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtna 2019 - 2025

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtňa 2019 - 2025

...výstavba doslovne v korunách stromov

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtňa 2019 - 2025

...technológia výsuvnej skruže BERD

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtňa 2019 - 2025

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Rýchlostná cesta R2 Kriváň - Mýtňa 2019 - 2025

**Slovenská
cestná spoločnosť**

Aká bude budúcnosť prípravy a výstavby?

Tak na to si musíte odpovedať Vy sami

Budúcnosť cestného staviteľstva

1. Základ - legislatívne predpoklady (máme vytvorené)
  2. Manažment, správne manažérske rozhodnutia
  3. Finančné prostriedky na prípravu a výstavbu (nemáme)
  4. Akcelerácia kvalitnej prípravy stavieb
  5. Ľudia - kvalifikovaní, so skúsenosťami
  6. Schopnosť presvedčiť „tých hore“
- Body 2, 4, 5 a 6 sú v našich silách, je našou úlohou ich ovplyvniť

*Slovenská
cestná spoločnosť*

Ďakujem za pozornosť
Ing. Ján Záhradník